

УДК 72.04

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/95-3-11>**Зоряна РУБАН-ГОЛОВЧУК,***orcid.org/0000-0001-9396-3460**старший викладач кафедри архітектури та дизайну
Луцького національно-технічного університету
(Луцьк, Україна) zorianaruban2015@gmail.com***Микола РУБАН,***orcid.org/0009-0007-0909-9501**асистент кафедри архітектури та дизайну
Луцького національно-технічного університету
(Луцьк, Україна) m.ruban@lnu.edu.ua***Віра ШИМАНСЬКА,***orcid.org/0009-0004-7308-5567**доктор філософії,
доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Львів, Україна) vira.shymanska@lnu.edu.ua*

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ АРХІТЕКТУРИ ТА МИСТЕЦТВА: ТЕНДЕНЦІЇ ОСТАННІХ РОКІВ

У статті досліджено сучасні трансформації англомовної термінології в галузях мистецтва та архітектури протягом останніх років. Особлива увага приділена аналізу механізмів формування нових термінів та семантичних змін традиційних понять у контексті швидкого розвитку цифрових технологій, медіа-арту та міждисциплінарних практик. Дослідження показало, що англомовна термінологія активно інтегрує лексичні одиниці з таких галузей, як урбаністика, екологія, медіадизайн, візуальна культура та цифрові технології, що дозволяє митцям і архітекторам описувати сучасні явища, процеси та інноваційні проекти більш точно та узгоджено у міжнародному професійному дискурсі.

У статті проаналізовано ключові механізми термінотворення, зокрема комбінування вже відомих термінів, що дозволяє створювати нові поняття для опису складних процесів, запозичення з інших дисциплін, що сприяє міждисциплінарності та адаптації міжнародної термінології, а також неологізацію та семантичну переінтерпретацію традиційних слів, що відображає розвиток сучасного мистецтва та цифрових проектів. Показано, що англомовна термінологія є невід'ємним інструментом професійної комунікації, що забезпечує можливість презентації новітніх художніх концепцій і архітектурних рішень на міжнародних виставках, конференціях, симпозіумах та професійних форумах.

Результати дослідження підкреслюють, що швидкість змін у термінології потребує постійного оновлення словників, підручників та наукових публікацій, а також системного документування нових практик у сфері мистецтва та архітектури. Аналіз сучасних англомовних джерел дозволяє окреслити основні тенденції розвитку термінології, визначити її вплив на професійну підготовку та практику, а також сприяти формуванню єдиної професійної мови для митців і архітекторів у міжнародному контексті.

Представлене дослідження є важливим для науковців, практиків, митців і архітекторів, оскільки воно дозволяє відстежувати динаміку змін англомовного дискурсу, розуміти закономірності термінотворення та ефективно застосовувати нові терміни у професійній діяльності й академічних дослідженнях.

Ключові слова: англомовна термінологія, мистецтво, архітектура, цифрові технології, переклад термінів, професійна комунікація.

Zoriana RUBAN-HOLOVCHUK,

orcid.org/0000-0001-9396-3460

*Senior Lecturer at the Department of Architecture and Design
Lutsk National Technical University
(Lutsk, Ukraine) zorianaruban2015@gmail.com*

Mykola RUBAN,

orcid.org/0009-0007-0909-9501

*Assistant at the Department of Architecture and Design
Lutsk National Technical University
(Lutsk, Ukraine) m.ruban@lntu.edu.ua*

Vira SHYMANSKA,

orcid.org/0009-0004-7308-5567

*Doctor of Philosophy (PhD),
Associate Professor at the Department of Foreign Languages for Natural Sciences
Ivan Franko National University of Lviv
(Lviv, Ukraine) vira.shymanska@lnu.edu.ua*

TERMINOLOGICAL INNOVATIONS IN THE ENGLISH LANGUAGE OF ARCHITECTURE AND ART: RECENT TRENDS

The article examines contemporary transformations of English terminology in the fields of art and architecture over recent years. Special attention is given to the analysis of mechanisms for forming new terms and semantic changes of traditional concepts in the context of the rapid development of digital technologies, media art, and interdisciplinary practices. The study shows that English terminology actively integrates lexical units from such areas as urban studies, ecology, media design, visual culture, and digital technologies, which allows artists and architects to describe contemporary phenomena, processes, and innovative projects more accurately and consistently within the international professional discourse.

The article analyzes key mechanisms of term formation, namely the combination of already known terms, which allows creating new concepts for describing complex processes; borrowing from other disciplines, which promotes interdisciplinarity and adaptation of international terminology; and neologization and semantic reinterpretation of traditional words, which reflects the development of contemporary art and digital projects. It is shown that English terminology is an integral tool of professional communication, providing the possibility to present the latest artistic concepts and architectural solutions at international exhibitions, conferences, symposiums, and professional forums.

The results of the study emphasize that the speed of changes in terminology requires constant updating of dictionaries, textbooks, and scientific publications, as well as systematic documentation of new practices in the fields of art and architecture. Analysis of contemporary English-language sources allows outlining the main trends of terminology development, determining its impact on professional training and practice, and contributing to the formation of a unified professional language for artists and architects in the international context.

The presented study is important for researchers, practitioners, artists, and architects, as it allows tracking the dynamics of changes in English discourse, understanding patterns of term formation, and effectively applying new terms in professional activities and academic research.

Key words: *English terminology, art, architecture, digital technologies, term translation, professional communication.*

Постановка проблеми. Упродовж останнього десятиліття англійська мова зазнала істотних змін у спеціалізованих терміносистемах, зокрема в галузях мистецтва та архітектури. Інтенсивні процеси цифровізації, упровадження інноваційних технологій проектування й візуалізації, розвиток медіамистецтва та поява нових художніх і просторових практик зумовили активне оновлення англійської термінології. У цих умовах формуються нові поняття, відбувається семантичні зміни традиційних термінів, мовленнєвих кліше.

Особливу наукову **актуальність** становить аналіз англійської термінології мистецтва й архі-

тектури як складника міжнародного професійного дискурсу. Англійська мова виступає основним засобом професійної комунікації у сфері сучасного мистецтва й архітектури, забезпечуючи можливість презентації новітніх художніх концепцій і архітектурних рішень на міжнародних виставках, конференціях, симпозіумах і професійних форумах. Участь митців та архітекторів у таких заходах передбачає не лише володіння спеціалізованою термінологією, а й здатність усно репрезентувати творчі ідеї, аргументувати концептуальні підходи та здійснювати фаховий обмін досвідом у міжкультурному професійному середовищі. В умовах

глобалізації творчого простору та активної між-дисциплінарної взаємодії зростає роль англomовної мистецької й архітектурної термінології, що інтегрує лексичні одиниці з цифрових технологій, урбаністики, екології, медіадизайну та візуальної культури. **Актуальність** дослідження визначається потребою системного аналізу термінологічних змін, що відбуваються в англomовному дискурсі архітектури й мистецтва, а також необхідністю уточнення механізмів їхнього формування – запозичення, словоскладання, метафоризації та семантичної переінтерпретації.

Метою статті є проаналізувати ключові тенденції англomовної термінології в зазначених галузях за останні десять років, окреслити типові моделі термінотворення та визначити їхній вплив на сучасну професійну й освітню практику.

Аналіз досліджень. Проблематика розвитку англomовної термінології в галузях мистецтва та архітектури привертає увагу як українських, так і зарубіжних науковців. Дослідження показують, що сучасний термінологічний простір активно трансформується під впливом глобалізації, цифровізації та міждисциплінарних практик.

На міжнародному рівні сучасні словники й довідники, як-от *Art & Architecture Thesaurus* (Getty Research Institute, n.d.), фіксують появу термінів, пов'язаних із цифровими технологіями, мультимедійними практиками та новими стилями в архітектурі та мистецтві. Дослідження Lian & Kornyska (2025) та Radomska, Turpuch & Turpuch (2025) показують, як англomовні терміни інтегруються у віртуальні галереї, цифрові презентації та міждисциплінарні проекти, стимулюючи появу нових лексичних одиниць і зміну семантики вже існуючих термінів.

В українському контексті важливе значення мають роботи Хаджилій (2024), яка досліджує структурні особливості англomовних піктомів, та Ponkalo (2020), що аналізує трансформації термінології у понятті «архітектурний декор». Особливу увагу привертає дослідження Запольських і Мосіної (2022), яке присвячене англomовній термінології архітектури й будівництва та проблемам її перекладу на українську мову. Автори виділяють структурні та семантичні особливості термінів, типові труднощі перекладу і потребу у стандартизації лексики, що підкреслює важливість постійного оновлення словників і підручників для професійної практики. У низці науково-освітніх напрацювань розглядаються шляхи творення термінів у галузі архітектури та будівництва в англійській мові (Кучменко, Козоріз, 2025), що свідчить про зацікавленість вивченням термінотворення в

межах навчального процесу і фахової підготовки студентів технічних університетів.

Незважаючи на наявні напрацювання, системний аналіз сучасних англomовних термінологічних інновацій у мистецтві та архітектурі, зокрема з урахуванням цифрових і міждисциплінарних трансформацій, залишається недостатньо розробленим; швидкі темпи змін у термінології зумовлюють постійну потребу в оновленні та перевиданні словників, підручників і наукових досліджень.

Виклад основного матеріалу. Протягом останніх десяти років англomовна термінологія у сферах мистецтва та архітектури демонструє високу динаміку та гнучкість. Глобалізація, активне використання цифрових технологій і медіа, а також інтеграція міждисциплінарних підходів спричинили появу нових понять і трансформацію традиційних термінів. Англійська мова стала основним інструментом фіксації новітніх художніх концепцій, архітектурних рішень, презентацій проєктів та наукових публікацій, що дозволяє митцям і архітекторам обмінюватися досвідом на міжнародному рівні.

Дослідження показують, що сучасні терміни у галузях мистецтва та архітектури формуються за кількома основними моделями, що відображають еволюцію професійного дискурсу та адаптацію мови до нових реалій творчої практики. Одним із поширених способів є комбінування вже відомих термінів для точного опису явищ або процесів. Так, у сучасній архітектурі часто використовують поняття *parametric design* (параметричне проєктування), *sustainable architecture* (сталий дизайн) та *digital fabrication* (цифрове виробництво), а у мистецтві з'явилися терміни *immersive art* (іммерсивне мистецтво) і *interactive installation* (інтерактивна інсталяція), які дозволяють фахівцям точніше передавати нові концепції. (Антоненко, Агліуллін та ін., 2024).

Ще одним джерелом нових термінів є запозичення лексики з інших дисциплін, що відображає інтеграцію знань із технологій, урбаністики, екології, медіадизайну та візуальної культури. Наприклад, із IT-сфери прийшли терміни *algorithmic design* (алгоритмічне проєктування) та *virtual reality installation* (інсталяція у віртуальній реальності), а з урбаністики – *smart city* (розумне місто) і *green infrastructure* (зелена інфраструктура), які дедалі частіше застосовуються у архітектурних проєктах (Рижова та ін., 2024). Такі запозичення демонструють, що термінологія активно розвивається у відповідь на міждисциплінарні потреби сучасного професійного середовища.

Термін	Галузь	Коротке визначення	Приклад / контекст використання
Digital fabrication	Архітектура / Мистецтво	Використання цифрових технологій для виробництва об'єктів	3D-друк фасадів будівель, створення скульптур із цифровою обробкою
Parametric urbanism	Архітектура / Урбаністика	Проектування міських просторів із використанням параметричних алгоритмів	Планування громадських площ з адаптивною інфраструктурою
Immersive environment	Мистецтво / Архітектура	Простір, який повністю занурює відвідувача у візуальний або аудіо досвід	Імерсивні виставки з інтерактивними проєкціями
Media architecture	Архітектура / Мистецтво	Архітектура, інтегрована з медіа-технологіями	Фасади будівель з динамічною LED-проєкцією
Augmented reality art	Мистецтво	Мистецтво, що поєднує реальний світ із доповненою реальністю	AR-додатки, які накладають віртуальні об'єкти на фізичний простір
Projection mapping	Мистецтво / Архітектура	Технологія проєкції з точним накладанням на поверхні	Світлові шоу на фасадах будівель
Light art	Мистецтво	Мистецтво, що використовує світло як головний матеріал	Інсталяції з LED і лазерними ефектами
Interactive media	Мистецтво / Дизайн	Контент, що реагує на дії користувача	VR- і AR-додатки в музеях та галереях
Immersive storytelling	Мистецтво / Медіа	Використання інтерактивних і цифрових медіа для занурення глядача	VR-проєкти, де глядач стає учасником історії
Parametric facade	Архітектура	Фасадні конструкції, створені за допомогою параметричного проектування	Динамічні зовнішні елементи будівель

Не менш важливим є створення неологізмів та адаптація традиційних понять. Слова, що раніше мали обмежене значення, набувають нових сенсів у цифровому мистецтві та сучасній архітектурі. Наприклад, *installation* сьогодні часто використовується у значенні *digital installation* або *interactive installation*, а *facade* набуває таких уточнень, як *green facade* або *interactive facade*. (Ковальська, Гомон, 2024) Це дозволяє митцям і архітекторам передавати сучасні концепції більш точно та відображає розвиток міждисциплінарних і технологічних тенденцій.

Цифрові технології останніх років, такі як BIM-моделювання (*Building Information Modeling* – інформаційне моделювання будівель), параметричне проектування (*parametric design*), цифрове виробництво (*digital fabrication*), 3D-друк (*3D printing*), віртуальні виставки (*virtual exhibitions*) та імерсивний дизайн (*immersive design*), стали потужним джерелом появи нових термінів і модифікації семантики вже існуючих понять.

У сучасній архітектурі це проявляється через використання алгоритмічних і параметричних підходів для оптимізації форм, планувальних рішень, енергоефективності будівель та інтеграції зелених технологій. У мистецтві цифрові технології інтегруються в медіа-арт (*media art*), інтерактивні інсталяції (*interactive installations*), віртуальні виставки (*virtual exhibitions*), цифрову скульптуру (*digital sculpture*) та мультимедійні експозиції (*multimedia exhibitions*) Лян, Корницька, 2025).

Такі технології сприяють появі специфічної лексики, що фіксується в англійській і українській наукових джерелах, дозволяючи митцям і архітекторам формувати єдину професійну мову, яка забезпечує спільне розуміння концепцій на міжнародному рівні. Наприклад, активно використовуються терміни.

Представлена таблиця демонструє широкий спектр новітніх термінів, що сформувалися під впливом цифрових технологій та міждисциплінарних процесів у сучасній архітектурі та мистецтві. Вона показує, як англійська термінологія адаптується для опису нових практик, інтегруючи медіа-арт, VR/AR-технології, генеративний дизайн та цифрову сценографію. Використання цих термінів у наукових публікаціях, проєктній документації, виставках та освітньому процесі дозволяє митцям і архітекторам формувати спільну професійну мову на міжнародному рівні. Одночасно, аналіз термінології показує, що швидкість змін у цій сфері потребує постійного оновлення словників, підручників та методичних матеріалів, а також активного документування нових практик у наукових дослідженнях.

Висновки. Упродовж останніх десяти років англійська термінологія в галузях мистецтва та архітектури зазнала значних трансформацій під впливом цифрових технологій, медіа-арту та міждисциплінарних практик. Поява таких термінів, як *digital fabrication*, *parametric urbanism*, *immersive environment* та *interactive installation*, відображає розвиток нових підходів до проектування і творчої діяльності. Нові терміни формуються через

комбінування вже відомих понять, запозичення з інших дисциплін і неологізацію традиційних слів. Це дозволяє точно описувати інноваційні процеси та сучасні концепції в мистецтві та архітектурі.

Міждисциплінарні впливи та цифрові технології сприяють розвитку єдиної професійної мови, що дає змогу митцям і архітекторам ефективно комунікувати, обмінюватися досвідом та представляти свої проекти на міжнародному рівні. Швидкість

змін у термінології обумовлює потребу в постійному оновленні словників, підручників та наукових досліджень, а також активному документуванні нових практик у галузі мистецтва та архітектури. Отже, формування термінологічної компетентності є ключовим чинником професійної підготовки та наукової діяльності, забезпечуючи точність комунікації, адаптацію до інновацій і розвиток творчих практик у сучасній архітектурі та мистецтві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко І. В., Агліуллін Р. М., Вишнеvsька О. В., Кузьменко В. В. Integrating space technologies into Ukrainian architectural design. *Art and Design*. 2024. № 4. Р. 62–75.
2. Запольських С. П., Мосіна Е. О. Англомовна термінологія архітектури і будівництва та проблеми її перекладу з англійської мови на українську. *Нова філологія*. 2022. № 86. С. 48–53.
3. Клименюк Т. М. Ілюстрований словник архітектурних термінів : навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2010. 180 с.
4. Кнодель Л. В. Освітня лексика в англійській та українській мовах : монографія. Київ : ФОП Кандиба Т. П., 2019. 154 с.
5. Ковальська Г., Гомон О. Прийоми впровадження зеленої архітектури в освітньому процесі. *Просторовий розвиток*. 2024. № 7. С. 66–74
6. Кучменко М., Козоріз І. Шляхи творення термінів галузі архітектури та будівництва в англійській мові. *Молодий вчений*. 2024. № 4 (128). С. 60–63. DOI: 10.32839/2304-5809/2024-4-128-8.
7. Лян К., Корницька Л. Розвиток віртуальної галереї як інноваційного підходу до презентації мистецтва. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2025. № 6. С. 73–80. DOI: 10.32782/uad.2024.6.9.
8. Рижова І., Захарова С., Павлюк О., Харченко К., Суворова Т. Науковий дискурс органічної архітектури в сучасному просторово-предметному середовищі. *Humanities Studies*. 2024. № 20 (97). С. 1–12. DOI: 10.32782/hst-2024-20-97-11.
9. Словник архітектурних термінів. 2018. URL: <https://styrodesign.eu/uk/rechnik-na-arhitekturni-termini> (дата звернення: 23.12.2025).
10. Cambridge Dictionary. 2023. URL: <https://dictionary.cambridge.org> (date of access: 23.12.2025).

REFERENCES

1. Antonenko I. V., Ahliullin R. M., Vyshnevska O. V., Kuzmenko V. V. (2024) Integrating space technologies into Ukrainian architectural design. *Art and Design*. № 4, 62–75.
2. Zapolskykh S. P., Mosina E. O. (2022) Anglomovna terminolohiia arkhitektury i budivnytstva ta problemy ii perekladu z anhliiskoi movy na ukrainsku [English terminology of architecture and construction and problems of its translation from English into Ukrainian]. *Nova filolohiia*. № 86, 48–53. [in Ukrainian].
3. Klimentiuk T. M. (2010) Ilustrovanyi slovnyk arkhitekturnykh terminiv [Illustrated dictionary of architectural terms]. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki. 180 p. [in Ukrainian].
4. Knodel L. V. (2019) Osvitnia leksyka v anhliiskii ta ukrainskii movakh [Educational vocabulary in English and Ukrainian]. Kyiv: FOP Kandyba T. P. 154 p. [in Ukrainian].
5. Kovalska H., Homon O. (2024) Pryomy vprovadzhennia zelnoi arkhitektury v osvitnomu protsesi [Methods of implementing green architecture in the educational process]. *Prostorovyi rozvytok*. № 7, 66–74. [in Ukrainian].
6. Kuchmenko M., Kozoriz I. (2024) Shliakhy tvorennia terminiv haluzi arkhitektury ta budivnytstva v anhliiskii movi [Ways of creating terms in the field of architecture and construction in English]. *Molodyi vchenyi*. № 4 (128), 60–63. DOI: 10.32839/2304-5809/2024-4-128-8. [in Ukrainian].
7. Lian K., Kornyt'ska L. (2025) Rozvytok virtualnoi halerei iak innovatsiinoho pidkhodu do prezentatsii mystetstva [Development of a virtual gallery as an innovative approach to art presentation]. *Ukrainskyi mystetstvoznachnyi dyskurs*. № 6, 73–80. DOI: 10.32782/uad.2024.6.9. [in Ukrainian].
8. Ryzhova I., Zakharova S., Pavliuk O., Kharchenko K., Suvorova T. (2024) Naukovyi dyskurs orhanichnoi arkhitektury v suchasnomu prostоровo-predmetnomu seredovyshchi [Scientific discourse of organic architecture in the modern spatial-object environment]. *Humanities Studies*. № 20 (97), 1–12. DOI: 10.32782/hst-2024-20-97-11. [in Ukrainian].
9. Slovnyk arkhitekturnykh terminiv. (2018) URL: <https://styrodesign.eu/uk/rechnik-na-arhitekturni-termini> (date of access: 23.12.2025). [in Ukrainian].
10. Cambridge Dictionary. (2023) URL: <https://dictionary.cambridge.org> (date of access: 23.12.2025).

Дата першого надходження статті до видання: 28.01.2026
 Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.02.2026
 Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.03.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

